

Bydgoszcz, dnia 21 grudnia 2010 r.

RDOŚ.04.PN.6613-18-2/10/NG

SEKRETARIAT RDLP w Toruniu	
nr 3822	Podpis <i>As</i>
Wpłynęło 27. 12. 2010	<i>27.12.10</i>
Zadekretowano <i>Z 2</i>	Data <i>27.12.10</i>
Podpis <i>h</i>	

Szanowny Pan

Janusz Kaczmarek

Regionalny Dyrektor

Lasów Państwowych w Toruniu

W odpowiedzi na wniosek z dnia 11 października 2010 roku, znak: ZZ-7019-70/10 w sprawie wydania opinii na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dla Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń na lata 2006-2015, poniżej przedstawiam stanowisko tut. organu w przedmiotowej sprawie.

W związku z faktem, iż opiniowaniu podlega przyjęty już Plan Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opiniuje przedmiotowe dokumenty na zasadzie współpracy organów nie zaś w trybie art. 54 ww. ustawy.

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż zlecenie przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu analizy wpływu częściowo zrealizowanych założeń Planu oraz planowanych działań wynikających z tego dokumentu, na środowisko, w tym na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000, świadczy o dużym zaangażowaniu Lasów Państwowych w zachowanie bioróżnorodności komponentów przyrody przy jednoczesnej realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej.

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa znajduje się obszar o znaczeniu dla Wspólnoty „Dolina Drwęcy” (PLH280001).

Opiniowaniu podlegają działania z zakresu gospodarki leśnej planowane do realizacji w latach 2010-2015.

Po zapoznaniu się z rozdziałem 5 pn. „Rozwiązania i wnioski do Planu” wnoszę następujące uwagi co do zasad wykonywania czynności gospodarczych, zaproponowanych przez zespół autorski przedmiotowej Prognozy w podrozdziale 5.6.

W punkcie 3 ww. rozdziału wyłącza się z użytkowania rębne, cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych zinwentaryzowane we właściwym stanie ochrony (A) siedliska przyrodnicze w tym bory i lasy bagienne (91D0), łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0) oraz kwaśne buczyny niżowe (9110).

Jednocześnie zgodnie z Tabelą nr 34 (str. 150), a także opisem ww. siedlisk na stronach 167-177 w Nadleśnictwie nie zinwentaryzowano ww. siedlisk w stanie zachowania „A”. W związku z powyższym zapisy w pkt 3.1 w praktyce nie mają zastosowania, w trakcie obowiązywania ww. Planu, gdyż nie ma siedlisk spełniających ww. kryterium.

W związku z powyższym proponuje się co następuje:

- nie użytkowanie co najmniej 10 % powierzchni zidentyfikowanego leśnego siedliska przyrodniczego;
- odstąpienie od rębni zupełnych na leśnych siedliskach przyrodniczych (Tabela nr 34, str. 150) na rzecz rębni złożonych lub cięć pielęgnacyjnych, chyba że bujna vegetacja roślin zielnych uniemożliwia wzrost i utrzymanie odnowienia na żyznych glebach, dopuszcza się rębnię zupełną smugową (IC);
- zweryfikowanie zidentyfikowanego siedliska przyrodniczego w wydz. 21a (GTD: Db-So) jako torfowiska wysokiego, a także zaplanowanej rębni zupełnej (IB), gdzie zapisano: „indywidualnie ustalono dla renaturalizacji torfowiska” (Tabela nr 34 str. 151);
- przyjęcie składów gatunkowych dla nowo zakładanych upraw leśnych na zidentyfikowanych siedliskach przyrodniczych, przedstawionych w Tabeli nr 41 (str. 205).

W Prognozie dokonano również oceny oddziaływania przewidzianych zabiegów na nieleśne siedliska przyrodnicze, a także gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów.

W stosunku do zapisów Prognozy odnoszących się do roślin objętych ochroną nie wnoszę uwag, za wyjątkiem:

- propozycji czyszczenia zarastających lub wypływających się zbiorników wodnych (str. 211). Działania takie mogą być dopuszczalne jeśli wynika to z projektów ochrony czynnej uzasadnionych badaniami naukowymi określającymi wpływ zabiegów na siedliska mające znaczenie dla Wspólnoty i gatunki roślin chronionych.
- torfowców (Tabela nr 30 str. 121), dla których podano zbyt ogólny opis ich występowania, sformułowanie „torfowiska” sugeruje występowanie siedlisk torfowiskowych (7110, 7120, 7140) dla zachowania których działania ujęte w kolumnie „Sposoby ograniczania...” powinny być zgodne z wytycznymi ochrony torfowisk (7110, 7120) (str. 208-209).

W wytycznych Prognozy dla ochrony siedlisk przyrodniczych (str. 210) niewłaściwie zaproponowano zabiegi ochronne dla zbiorowisk niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510) – łąki kośne występują w dolinach rzecznych z reguły poza strefą zasięgu wysokich wód. W związku z powyższym nie są wskazane okresowe zalewy łąk. Istotne jest natomiast zachowanie odpowiednio wysokiego średniego poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki oraz ekstensywne użytkowanie łąkowe (koszenie raz lub dwa razy w roku, z reguły po rozpoczęciu kwitnienia roślin).

W Prognozie nie wskazano wytycznych dla:

- zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych *Molinion* (6410), gdzie kluczowym elementem niezbędnym dla zachowania siedliska jest naturalny reżim przepływów wód rzecznych, w szczególności występowanie znacznych okresowych wahań poziomu wód, odpowiedzialnych za sezonową zmienność poziomu wód gruntowych - wysoki poziom wód gruntowych wiosną i jesienią (możliwe zalewy), a bardzo niski w pełni lata. Zalecane jest ekstensywne użytkowanie kośne, z koszeniem późno w sezonie (zwykle jesienią) i nieregularnie (co kilka lat);
- ziołorośli górskich i ziołorośli nadrzecznych (6430) tj. wilgociolubne i nitrofilne zbiorowiska wysokich roślin zielnych tworzących okrajki lub zasłony („welony”) wzdłuż cieków wodnych lub krawędzi lasów, dla zachowania których ważna jest naturalna dynamika cieku, tj. cykliczne wezbrania i opadanie poziomu wód oraz naturalne ukształtowanie koryta cieku w strefie poddanej okresowym zalewom i podtopieniom.

Należy także zweryfikować przedstawione informacje odnośnie występowania aldrowandy pęcherzykowatej *Aldrovanda versiculosa* (Tabela nr 29 str. 119). Przedmiotowy gatunek wymieniony jest w załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 roku w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1764) jako wymagający ustanowienia strefy ochronnej. Stefy ochronne ustanawia właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska, w związku z powyższym niezbędne jest dostarczenie szczegółowych informacji w zakresie lokalizacji stanowiska ww. gatunku do tut. organu. Zgodnie z zapisami przedmiotowego rozporządzenia za strefę ochronną uznaje się cały zbiornik wodny, w którym ten gatunek występuje. W wytycznych dla ochrony aldrowandy pęcherzykowatej należy uwzględnić zakazy wynikające z art. 60 ust 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.).

Nadmieniam, że w przypadku obecności gatunków owadów takich jak kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* konieczne jest zachowanie trwałości siedliska nie tylko poprzez pozostawienie drzew zasiedlonych, ale także drzew stanowiących potencjalne siedliska ww. gatunków.

W przypadku planowanych zębów lub planowanej wycinki ww. drzew, wskazana jest konsultacja z tut. organem, z uwagi na możliwość zniszczenia bądź naruszenia siedlisk gatunków chronionych oraz o znaczeniu dla Wspólnoty.

Jednocześnie, uprzejmie proszę o odrębne przekazanie informacji przez Zarządcę terenu o lokalizacji występowania ww. gatunku owada dla którego zgodnie z informacjami w Prognozie, zlokalizowano 5 stanowisk (Tabela nr 29 str. 119).

W odniesieniu do takich gatunków ptaków jak: rybołów *Pandion haliaetus*, włochatka *Aegolius funereus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł białogrzbiety *Dryocopus leucotos* uznano, że wzrost udziału powierzchni drzewostanów starszych z 11,6 % do 12,4 % wpłynie korzystnie na zachowanie ww. populacji ptaków. Dla dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* uznano, że wzrost udziału powierzchni drzewostanów starszych z 34 % do 36 % wpłynie korzystnie na zachowanie populacji danego gatunku. W związku z powyższym, w granicach tego samego Nadleśnictwa, w Prognozie podano znacząco różne wartości udziału drzewostanów starszych.

Zaznaczam przy tym, że w odniesieniu do gatunków ptaków „strefowych” „ochrona strefowa” - to nie tylko strefowa ochrona wokół ich gniazd, ale również, takie gospodarowanie ekosystemami leśnymi, które pozwoli chronić ich potencjalne miejsca lęgowe. W kolumnie ww. Tabeli należy zawrzeć konkretne wytyczne dotyczące gospodarowania lasami Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń, które pozwolą na utrzymanie potencjalnych siedlisk lęgowych w dobrym stanie jakościowym i odpowiedniej wielkości (w tym miejscu należy określić jaki typ siedliska, drzewostanu preferują poszczególne gatunki, w jakich klasach wieku, jaki procent Nadleśnictwa zajmują te siedliska i jaki procent powinien być utrzymywany w celu zabezpieczenia populacji poszczególnych gatunków).

W Prognozie rozdział 5.6 pkt 6 ppkt „Ptaki”, „Wytyczne ochrony roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej” sprecyzowane są tylko kilku gatunków ptaków (z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej), pozostawiając tym samym Zarządcę terenu bez podania konkretnych wytycznych dla pozostałych gatunków ptaków objętych ochroną prawną.

Mając na uwadze zapisy art. 52 a ustawy o ochronie przyrody gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz ich siedliska, bądź jest prowadzona na podstawie kodeksu dobrych praktyk, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. Zapis ten nie odnosi się tylko do obszarów Natura 2000, gdzie celem ochrony są gatunki ptaków, lecz do wszystkich obszarów, na których gospodarka leśna jest prowadzona.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu jest już dokumentem przyjętym i obowiązującym, w związku z tym warunek, o którym mowa w ww. artykule dotyczący dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względów prawnych nie może być spełniony.

W związku z powyższym tut. organ proponuje przyjąć zasady postępowania w Nadleśnictwie, dzięki którym osiągnięty zostanie kompromis pomiędzy koniecznością zachowania gatunku (ptaków) i jego siedliska we właściwym stanie ochrony, a użytkowaniem lasu. Przy wyborze powierzchni, na których prowadzone będą prace leśne oraz podczas ich wykonywania należy zachowywać niżej opisane zasady:

- w sezonie zimowym, w oddziałach przeznaczonych do użytkowania rębego, przeprowadzić inwentaryzację gniazd ptaków drapieżnych i drzew dziuplastych, obserwacje nanieść na mapę i wykorzystać do planowania prac, uwzględniając ich lokalizację;
- przed przystąpieniem do prac, w okresie wiosennym przeprowadzić inwentaryzację ptaków, odnotować na mapie stanowiska lęgowe - wykorzystać do planowania prac, uwzględniając lokalizację miejsc lęgowych;
- rębnie zupełne z uwagi na swój charakter (całkowite usunięcie wyznaczonej powierzchni drzewostanu, zmiana warunków świetlnych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zrębem) wykonywać poza okresem lęgowym ptaków,
- w okresie lęgowym cięcia pielęgnacyjne prowadzić możliwie w drzewostanach niedojrzałych i najmniej żyznych – takie postępowanie, w warunkach niższego zagęszczenia ptaków w drzewostanach młodszych i uboższych, zmniejszy prawdopodobieństwo ewentualnego niszczenia gniazd i zabijania młodych ptaków podczas prac leśnych;
- w wydzieleniach, w których planowane jest wykonywanie cięć od marca do sierpnia, należy już w okresie jesienno-zimowym usunąć warstwę podszytu i podrostu z wyznaczonych szlaków technologicznych – pozwoli to na uniknięcie nieumyślnego niszczenia lęgów ptaków gnieźdzących się w tych warstwach (m.in.: rudzik, świstunka pokrzywnica, strzyżyk, słonka);
- w drzewostanach starszych (od 80 lat) pozostawiać drzewa dziuplaste wraz z niezmiennym wokół nich otoczeniem w promieniu około 10 metrów;
- zabiegi niszczenia chwastów np. koszenie upraw, mogące zagrażać lęgom, należy przesunąć poza okres lęgowy ptaków.
- w przypadku, gdy podczas cięć zostanie wykryte drzewo z gniazdem ptaków drapieżnych, sów i bociana czarnego, wstrzymać prace w wydzieleniu do momentu zakończenia lęgów, jeżeli jest to gatunek strefowy – zaprzestać wykonywania zabiegu i zgłosić strefę do RDOŚ;

Na skutek analizy Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń na lata 2006-2015 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń, uprzejmie informuję, że opiniuję pozytywnie ww. dokument po uwzględnieniu w prowadzonej gospodarce leśnej wyżej przedstawionych uwag do Planu i jego Prognozy.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Konserwator Przyrody w Bydgoszczy
dr inż. Marek Machnikowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a